

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 5. oktoober 2022
(OR. en)

13223/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0323(NLE)

ENER 488
ATO 72
POLCOM 128
FDI 13

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	5. oktoober 2022
Saaja:	Nõukogu peasekretariaat
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 522 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS seisukoha kohta, mis võetakse Euratomi nimel energiaharta konverentsi 33. istungil

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 522 final.

Lisatud: COM(2022) 522 final

Brüssel, 5.10.2022
COM(2022) 522 final

2022/0323 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euratomi nimel energiaharta konverentsi 33. istungil

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks Euroopa Aatomienergiaühenduse (edaspidi „Euratom“) nimel energiaharta konverentsi 33. istungil Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes võetav seisukoht seoses energiaharta lepingu kavandatud muudatuste kavandatava vastuvõtmisega (CC 760) ning i) energiaharta lepingu lisade kavandatud muudatustega (CC 761), ii) kokkulepete, deklaratsioonide ja otsuste kavandatud muudatustega (CC 762) ning iii) energiaharta lepingu ning selle lisade muudatuste jõustumise ja ajutise kohaldamisega (CC 763). Energiaharta lepingu muudatuste vastuvõtmine ja täiendavad heakskiidud võetakse vastu samal ajal energiaharta konverentsil.

Energiaharta leping

Energiaharta leping on energiasektori suhtes kohaldatav mitmepoolne kaubandus- ja investeerimisleping, mis allkirjastati 1994. aastal ja jõustus 1998. aastal. Energiaharta leping sisaldab sätteid investeringute kaitse, energiamaterjalide ja -toodetega kauplemise ja nende transiidi ning vaidluste lahendamise mehhanismide kohta. Energiaharta lepinguga luuakse ka raamistik energiaalaseks rahvusvaheliseks koostööks 54 lepinguosalise vahel. Euroopa Liit on energiaharta lepingu osaline koos Euratomi,¹ ELi 26 liikmesriigi² ning Jaapani, Šveitsi, Türgi ja enamiku Lääne-Balkani ja endise NSVLi riikidega, välja arvatud Venemaa³ ja Valgevene⁴.

Energiaharta konverents

Energiaharta konverents on energiaharta protsessi juhtiv ja otsuseid tegev organ, mis loodi energiaharta lepinguga. Kõik lepingule alla kirjutanud või sellega ühinenud riigid või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid (nagu EL ja Euratom) on konverentsi liikmed; konverents tuleb kokku korrapäraselt, et arutada küsimusi, mis mõjutavad lepingule allakirjutanute energiakoostööd, vaadata läbi energiaharta lepingu sätete ning energiakasutuse tõhustamist ja sellega seotud keskkonnaküsimusi käsitleva energiaharta protokolli sätete rakendamine ning kaaluda võimalikke uusi vahendeid ja ühismeetmeid energiaharta raamistikus. Eelkõige võtab energiaharta konverents vastu energiaharta lepingu muudatuste tekstid ning kiidab heaks energiaharta lepingu lisade muudatused ja tehnilised muudatused. Energiaharta lepingu teksti kavandatud muudatuste üle hääletamisel teeb energiaharta konverents muudatuste vastuvõtmise otsuse kohalolevate ja hääletavate lepinguosaliste ühehäälse otsusega. ELi ja Euratomi hääle arv võrdub nende liikmesriikide arvuga, kes on energiaharta lepingu osalised, tingimusel et EL ja Euratom ei kasuta oma hääleõigust, kui nende liikmesriigid kasutavad oma hääleõigust, ja vastupidi.

¹ Nõukogu ja komisjoni 23. septembri 1997. aasta otsus 98/181/EÜ, ESTÜ, Euratom, mis käsitleb energiaharta lepingu ning energiakasutuse tõhustamist ja sellega seotud keskkonnaküsimusi käsitleva energiaharta protokolli sõlmimist Euroopa ühenduste poolt (EÜT L 69, 9.3.1998, lk 1–116).

² Kõik peale Itaalia, kes 2015. aastal ühepoolselt lepingust lahti ütles.

³ 24. juunil 2022 toimunud erakorralisel energiaharta konverentsil tühistati Venemaa Föderatsiooni vaatlajastaatus.

⁴ 24. juunil 2022 toimunud erakorralisel energiaharta konverentsil tühistati Valgevene vaatlajastaatus ja energiaharta lepingu ajutine kohaldamine Valgevene poolt.

Energiaharta konverentsil tehtavad otsused

Energiaharta konverents võtab 22. novembril 2022 toimuval 33. istungil vastu neli energiaharta lepingu ajakohastamisega seotud otsust. Need otsused tehakse korraga ja nende eesmärk on:

- võtta vastu energiaharta lepingu teksti kavandatud muudatused (CC 760);
- kiita heaks energiaharta lepingu lisade kavandatud muudatused (CC 761);
- kiita heaks kokkulepete, deklaratsioonide ja otsuste kavandatud muudatused (CC 762) ning
- kiita heaks otsus energiaharta lepingu teksti muudatuste ja selle lisade muudatuste jõustumise ja ajutise kohaldamise kohta (CC 763).

Kuna energiaharta lepingut ei ole alates 1990. aastatest oluliselt uuendatud, jäi see üha enam ajast maha. Sellest sai ka üks maailmas kõige rohkem kohtuvaidlusi tekitavaid investimislepinguid, kusjuures ELi liikmesriigid on enamikus teistes ELi liikmesriikides asuvate investorite nõuete peamiseks sihtmärgiks. Seetõttu käivitati 2018. aasta novembris ajakohastamisprotsess. Energiaharta konverents kiitis esmalt heaks aruteluteemade loetelu, mis puudutab peamiselt investeeringute kaitsega seotud sätteid. Seejärel tegi EL ettepaneku kaotada fossiilkütustesse tehtavate investeeringute kaitse, et viia energiaharta leping kooskõlla Pariisi kokkuleppega.

Pärast 2019. aasta juulist kuni 2022. aasta juunini toimunud 15 mitmepoolsete läbirääkimiste vooru jõuti 24. juunil 2022 Brüsselis toimunud erakorralisel energiaharta konverentsil põhimõttelisele kokkuleppele läbirääkimised lõpetada. Seejärel toimus kuni augusti keskpaigani energiaharta lepingu muudetud teksti ja selle lisade õiguslik läbivaatamine. Pärast seda jagati 19. augustil 2022 muudetud tekste sisaldavate otsuste lõplikke eelnõusid (CC 760, CC 761, CC 762 ja CC 763) kõigi lepinguosalistega, sealhulgas ELi, Euratomi ja kõigi ELi liikmesriikidega, kes on energiaharta lepingu osalised.

Energiaharta konverentsi 33. istungil 22. novembril 2022 pannakse energiaharta lepingu ajakohastamisega seotud otsused ühehäälselt otsust nõudvale hääletusele. Kui hääletus õnnestub, st kui ükski lepinguosaline ei esita vastuväiteid, loetakse energiaharta lepingu ajakohastamise otsused energiaharta konverentsil vastuvõetuks. Vastuvõtmisega käivitatakse edasised protsessid reformipaketi eri elementide ratifitseerimiseks, ajutiseks kohaldamiseks ja lõplikuks jõustumiseks.

Energiaharta lepingu muudatuste ja ajakohastamise muude elementide ajutist kohaldamist reguleeritakse otsusega, mis käsitleb energiaharta lepingu teksti muudatuste ning selle lisade muudatuste jõustumist ja ajutist kohaldamist (CC 763). Kooskõlas selle otsusega kohaldavad kõik lepinguosalistes automaatselt alates 15. augustist 2023 ajutiselt ajakohastatud lepingut. Iga lepinguosaline võib siiski esitada hoiulevõtjale (Portugal) enne 23. veebruari 2023 deklaratsiooni selle kohta, et ta ei saa nõustuda energiaharta lepingu muudatuste ajutise kohaldamisega, mis sisuliselt võimaldab igal lepinguosalisel ajutisest kohaldamisest loobuda. Energiaharta lepingu sekretariaat avalikustab sellised deklaratsioonid. Isegi kui lepinguosaline esitab algselt sellise deklaratsiooni, võib ta selle igal ajal tagasi võtta, mis võimaldab tal ajakohastatud energiaharta lepingut hiljem ajutiselt kohaldada.

Euratomi asutamislepingu artikli 101 kohase otsuse praeguse ettepaneku eesmärk on määrata kindlaks seisukoht, mis võetakse Euratomi nimel energiaharta konverentsi 33. istungil Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes seoses eespool kirjeldatud otsustega (CC 760, CC 761, CC 762 ja CC 763).

Samal ajal teeb komisjon ettepaneku võtta hiljem vastu Euroopa Liidu, Euratomi ja liikmesriikide vaheline leping energiaharta lepingu tõlgendamise kohta rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni (VCLT) artikli 31 lõike 3 punkti a tähenduses. Kõnealune leping peaks eelkõige sisaldama kinnitust selle kohta, et energiaharta lepingut ei ole kunagi kohaldatud, ei kohaldata ega hakata kohaldama ELi-siseselt, et energiaharta lepingut ei saa kasutada ELi-sisese vahekohtumenetluse alusena ning et aegumisklauslit ei kohaldata ELi-siseselt. Samuti tuleks selles sätestada liikmesriikide kohustused juhuks, kui nad on kaasatud vahekohtumenetlusse vastavalt energiaharta lepingu artiklil 26 põhinevale taotlusele.

ELi järjepideva tõlgenduse kohaselt ei kohaldata energiaharta lepingut liikmesriigi ja teises liikmesriigis asuva investori vaheliste selliste vaidluste suhtes, mis puudutavad viimase poolt esimeses liikmesriigis tehtud investeeringut. Seda tõlgendust kinnitas konkreetselt Euroopa Liidu Kohus oma otsuses Komstroy kohtuasjas⁵. Vahekohtud on siiski leidnud ja on jätkuvalt seisukohal, et Euroopa Liidu Kohtu otsused ei ole neile siduvad. Vältimaks seda, et kohtud nõustuvad jätkuvalt kohtualluvusega sellistes vaidlustes, tuleb sõnaselgelt ja ühemõtteliselt korrata energiaharta lepingu autentset tõlgendust. Kõige sobivam viis selleks on sõlmida kokkulepe rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni artikli 31 lõike 3 punkti a tähenduses.

Kuigi selle lepinguga kodifitseeritakse ELi ja selle liikmesriikide tõlgendus omaette lepingusse (mis on võimalik kohustuste kahepoolse olemuse tõttu), lisatakse energiaharta ajakohastatud lepingu teksti kindlust suurendava klausli kaudu kõigi lepinguosaliste kokkulepe, et lepingu artiklit 26 ei kohaldata ELi-siseselt. Mõlemad elemendid aitavad vajaliku õiguskindlusega kõrvaldada mis tahes ebaselguse ning praegused ja tulevased riskid, et energiaharta lepingu alusel toimuvad ELi-sisesed vahekohtumenetlused.

Euratomi nimel võetav seisukoht

Komisjon teeb ettepaneku võtta Euratomi nimel seoses Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvate küsimustega 22. novembril 2022 toimuval energiaharta konverentsi 33. istungil allpool punktides 1–4 kirjeldatud seisukohad.

Seoses energiaharta lepingu teksti kavandatud muudatuste vastuvõtmisega (CC 760)

Energiaharta lepingu teksti kavandatud muudatused (CC 760) seisnevad olulistes parandustes, mis viivad energiaharta lepingu kooskõlla investeeringute kaitse tänapäevaste normidega ja ELi seisukohtadega muudel foorumitel (nt UNCITRAL⁶). Muudatustega viiakse energiaharta leping kooskõlla hiljuti kokku lepitud vabakaubandus- ja investeerimislepingutes sisalduva ELi lähenemisviisiga investeeringute kaitsele, samuti ELi energia- ja kliimaeesmärkidega, sealhulgas Pariisi kokkuleppega.

Muudetud energiaharta leping sisaldab eelkõige järgmist:

⁵ 2. septembri 2021. aasta kohtuasi C-741/19, Moldova Vabariik vs. Komstroy LLC.

⁶ ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjon.

- **uued investeeringute kaitse sätted, mis on kooskõlas tänapäevaste normide ja ELi seisukohtadega**, kinnitades veel kord lepinguosaliste õigust võtta meetmeid õiguspärase poliitiliste eesmärkide saavutamiseks (**õigus reguleerida**), sealhulgas seoses kliimamuutustevastase võitlusega. Kaitstakse ainult tõelise majandusliku huviga investoreid, tagamata kaitset varifirmadele⁷;
- **uued vaidluste lahendamise sätted**, millega kaitstakse lepinguosalisi põhjendamatute nõuete eest, nähakse ette kulude tagatis ja tagatakse menetluste suur läbipaistvus;
- **uued kestliku arengu sätted**, eelkõige kliimamuutuste, puhtale energiale ülemineku ja Pariisi kokkuleppe kohta, millega sisuliselt inkorporeeritakse energiaharta lepingusse tõhusalt Pariisi kokkuleppest tulenevad kohustused ning nähakse ette rakendatav mehhanism vastuolude puhuks viisil, mida ei ole ühegi varasema mitmepoolse investeerimislepinguga kunagi saavutatud;
- kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikaga⁸ tagas EL lisaks sellele sätted piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide (nagu EL) kohta, kinnitades sõnaselgelt, et **ELi-sisest investeeringuid käsitlevat vahekohtumenetlust ei ole võimalik viia energiaharta lepingu alla**⁹;
- **transiidiga seotud sätete olulised selgitused**, et võtta arvesse selliste integreeritud energiaturgude nõudeid, millele kolmandatel isikutel on juurdepääsuõiguse, näiteks ELi energiaturu nõudeid, loomata ELile uusi kohustusi¹⁰;
- **energeetikasektori majandustegevuse ajakohastatud määratlus**, mis koos lisadega EM/EMI, EQ/EQ I ja NI (vt allpool punkt 2) võimaldab ELil viia investeeringute kaitse ELis kooskõlla ELi energia- ja kliimaeesmärkidega.

Energiaharta lepingu teksti muudatuste vastuvõtmisel ei ole põhimõtteliselt õiguslikke tagajärgi. Rahvusvahelise õiguse kohaselt ei ole see samaväärne allkirjaga, vaid läbirääkimistel kokku lepitud teksti paraferimisega.

Seetõttu teeb komisjon ettepaneku võtta Euratomi nimel energiaharta konverentsil Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes seisukoht, millega **toetatakse** energiaharta lepingu kavandatud muudatuste vastuvõtmist (CC 760).

Seoses lisade kavandatud muudatuste heakskiitmisega (CC 761)

Energiaharta lepingu artikli 34 lõike 3 punktis m on sätestatud lihtsustatud menetlus, mis annab konverentsile õiguse võtta vastu energiaharta lepingu lisade muudatusi. Energiaharta

⁷ Varifirmad on äriühingud, kellel on energiaharta lepingu osaliseks olevas riigis äriaadress, ilma et neil oleks selles riigis tegelikku majandustegevust, ja kes taotlevad üksnes energiaharta lepingu kohast kaitset.

⁸ 6. märtsi 2018. aasta otsus kohtuasjas C-284/16: Slovaki Vabariik vs. Achmea BV ja 2. septembri 2021. aasta otsus kohtuasjas C-741/19: Moldova Vabariik vs. Komstroy LLC.

⁹ Sellised nõuded esindasid viimase kümne aasta jooksul valdavat enamikku nõuetest ELi liikmesriikide vastu, hoolimata komisjoni seisukohast, et ELi-sisene vahekohtumenetlus investeringute valdkonnas on vastuolus ELi õigusega, mida kinnitas Euroopa Liidu Kohus.

¹⁰ Oluline on see, et uued kohustused, mis on seotud kolmandate isikute juurdepääsuga, võimsuse jaotamise mehhanismide ja tariifidega, oleksid parimad püüdlused, mille suhtes kohaldatakse ELi õigusnorme ja mida tuleb seega järgida üksnes juhul, kui need ei mõjuta ELi õigusraamistikku ja ELi rahvusvahelisi kohustusi.

lepingu lisade kavandatud muudatused (CC 761) toovad kaasa olulise muudatuse kehtivas lepingus: **teatavate energiamaterjalide ja -toodete ning tegevusvaldkondade väljajätminelisa NI kaudu energiaharta lepingu III osa kohasest investeeringute kaitse kohaldamisalast**. Selle tulemusena sai EL õiguse kehtestada ELis investeeringute kaitse järgmiselt:

kaitse välistatakse **kõigi uute ELis fossiilkütustesse tehtavate investeeringute puhul alates 15. augustist 2023** koos üleminekuperioodiga vesiniku- / vähese CO₂-heitega gaasielektrejaamade ja taristu puhul, mille heide on väiksem kui 380 g CO₂/kWh – vaikumisi kuni 31. detsembrini 2030 või kuni 15. augustini 2033, kui nendega asendatakse söe-, turba- või põlevkiviküttel töötav rajatis;

kaitse välistatakse **kõigi ELis praegu fossiilkütustesse tehtavate investeeringute puhul kümne aasta möödumisel energiaharta lepingu muudatuste jõustumisest (või ajutise kohaldamise algusest)** ja hiljemalt 31. detsembriks 2040;

kaitstakse üksnes **taastuvallikatest toodetud ja vähese CO₂-heitega vesinikupõhiseid ja sünteetilisi kütuseid**;

kaitse välistatakse tegevusvaldkondade puhul, mis on seotud **süsinikdioksiidi kogumise, kasutamise ja säilitamisega**.

Kavandatud muudatustega **viiakse energiaharta lepingu kohaldamisala kooskõlla taastuvenergiale üleminekuks vajaliku taastuvenergia ja vähese CO₂-heitega tehnoloogia uute oludega**. See saavutatakse muudatustega **lisas EM/EM I** (lisatakse uued energiamaterjalid ja -tooted, nt vesinik ja derivatiivkütused, nagu ammoniaak ja metanool, biomass, biogaas ja sünteetilised kütused) ja **lisas EQ/EQ I** (lisatakse uued energiaseadmed, nt mitmesugused isolatsioonimaterjalid ja mitmekihiline isolatsioonklaas).

Lisaks on **vastastikkuse põhimõtte** rakendamiseks loodud uued lisad, mille kohaselt ei saa lepinguosalisi sundida kaitsma teiste lepinguosaliste investeeringuid, kui viimased on sellised investeeringud lisast NI välja jätnud, jättes kohaldamata energiaharta lepingu investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise mehhanismi, mis on sätestatud artiklis 26 (**uus lisa IA-NI**), või investeeringute kaitset käsitleva III osa täies mahus (**uus lisa NPT**). Tuumaenergia, mis kuulub lepingu praegusesse kohaldamisalasse, jääb sinna muudatusteta ka pärast lisade, eelkõige lisa NI muutmist.

Seetõttu teeb komisjon ettepaneku võtta Euratomi nimel energiaharta konverentsil seisukoht, millega **kiidetakse heaks** energiaharta lepingu lisade kavandatud muudatused (CC 761).

Seoses kokkulepete, deklaratsioonide ja otsuste kavandatud muudatuste heakskiitmisega (CC 762)

Kokkulepetes, deklaratsioonides ja otsustes (CC 762) tehtud muudatused puudutavad vananenud sätete parandamist (nt mõiste „Euroopa ühendused“ asendamist mõistega „Euroopa Liit, Euroopa Aatomienergiaühendus“) ning energiaharta lepingu teksti täiendavaid selgitusi (nt selgitus, et „subsiidium“ hõlmab riigiabi, nagu see on määratletud ELi õiguses). Selliste kokkulepete, deklaratsioonide ja otsuste muudatuste heakskiitmine muudab energiaharta lepingu teksti selgemaks ja täpsemaks.

Seetõttu teeb komisjon ettepaneku, et energiaharta konverentsil Euratomi nimel võetav seisukoht on **kiita heaks** kokkulepete, deklaratsioonide ja otsuste (CC 762) kavandatud muudatused.

Seoses energiaharta lepingu teksti ja selle lisade muudatuste jõustumise ja ajutise kohaldamise otsuse heakskiitmisega (CC 763)

Konverents kiidab heaks otsuse, millega nähakse ette energiaharta lepingu ja selle lisade muudatuste jõustumise ja ajutise kohaldamise järgmine kord (CC 763):

- **energiaharta lepingu teksti muudatused** jõustuvad vastavalt energiaharta lepingu artikli 42 lõikele 4. See tähendab, et muudatused jõustuvad siis, kui kolm neljandikku lepinguosalistest on need ratifitseerinud. Lisaks on otsuses sätestatud, et kõik lepinguosalistes kohaldavad vaikumisi muudatusi ajutiselt alates 15. augustist 2023, välja arvatud juhul, kui nad esitavad 23. veebruariks 2023 deklaratsiooni selle kohta, et nad ei saa seda teha;
- **lisa NI C jao muudatused**, mis sisaldavad eelkõige eeskirju, millega nähakse ette kümneaastane üleminekuperiood, et järk-järgult kõrvaldada ELis praegu fossiilkütustesse tehtavate investeeringute kaitse, **ning muude lisade muudatused**: need muudatused jõustuvad energiaharta lepingu muudatuste jõustumisel (vt eespool). Kõik lepinguosalistes kohaldavad vaikumisi ajutiselt lisa NI C jagu ja teiste lisade muudatusi, välja arvatud juhul, kui nad esitavad 23. veebruariks 2023 deklaratsiooni vastupidise kohta (vt eespool);
- **lisa NI B jao muudatused**, mis sisaldavad eelkõige eeskirju, millega nähakse ette fossiilkütustesse tehtavate uute investeeringute kaitse alt väljajätmine ELis, jõustuvad automaatselt 15. augustil 2023 ilma edasise ratifitseerimiseta;
- aegunud viidete parandamist käsitlevad **kokkulepete, deklaratsioonide ja otsuste muudatused** jõustuvad 22. novembril 2022. Ülejäänud muudatused jõustuvad energiaharta lepingu muudatuste jõustumisel. Seni kohaldatakse neid ajutiselt samamoodi nagu energiaharta lepingu muudatusi.

Energiaharta lepingu muudatuste ja lisa NI C jao ning muude lisade muudatuste jõustumise ja ajutise kohaldamise kord on kooskõlas algse energiaharta lepingu sätetega jõustumise ja ajutise kohaldamise kohta. Lisaks saavutas EL selle, et lisa NI B jagu jõustub automaatselt alates 15. augustist 2023, millega kindlustatakse veelgi kuupäev, mil jõustub ELi erand fossiilkütustesse tehtavate uute investeeringute suhtes.

Seetõttu teeb komisjon ettepaneku, et Euratomi nimel energiaharta konverentsil Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes võetav seisukoht on **kiita heaks** otsus energiaharta lepingu teksti ning selle lisade muudatuste jõustumise ja ajutise kohaldamise kohta (CC 763).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- Õiguslik alus

Põhimõtted

Euratomi asutamisleping ei sisalda ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 samaväärset sätet selliste nõukogu otsuste kohta, millega kehtestatakse lepinguga loodud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte. Kui Euratomi sõlmitud lepinguga, näiteks energiaharta lepinguga, loodud organ võtab vastu õigusliku toimega akte, kohaldatakse Euratomi asutamislepingu artiklis 101 sätestatud menetlusi.

Euratomi asutamislepingu artikli 101 lõikes 1 on sätestatud: „Ühendus võib oma volituste ja pädevuse piires sõlmida kokkuleppeid või lepinguid kolmanda riigi, rahvusvahelise organisatsiooni või kolmanda riigi kodanikuga.“

Euratomi asutamislepingu artikli 101 lõikes 2 on sätestatud: „Selliste kokkulepete või lepingute üle peab komisjon läbirääkimisi kooskõlas nõukogu direktiividega: komisjon sõlmib need nõukogu heakskiidul, kes teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega.“

Kohaldamine käesoleval juhul

Energiaharta leping on rahvusvaheline leping, mille osaline on ka Euratom.

22. novembril 2022 kutsutakse energiaharta konverentsi üles võtma vastu õigusliku toimega akte. Need aktid on siduvad rahvusvahelise õiguse alusel. Seetõttu peab nõukogu need Euratomi asutamislepingu artikli 101 lõike 2 kohaselt kvalifitseeritud häälteenamusega heaks kiitma.

Energiaharta konverentsil vastu võetavad otsused, millega kiidetakse heaks energiaharta lepingu lisade kavandatud muudatused (CC 761) ning kokkulepete, deklaratsioonide ja otsuste kavandatud muudatused (CC 762), kujutavad endast rahvusvahelise õiguse kohaselt siduva õigusliku toimega akte. Selle põhjus on asjaolu, et energiaharta lepinguga antakse energiaharta konverentsile volitused muuta energiaharta lepingu lisasid ning lepingukohaseid kokkuleppeid, deklaratsioone ja otsuseid, ilma et lepinguosalisel peaksid neid hiljem ratifitseerima. Energiaharta lepingu artikli 48 kohaselt on lisad ja otsused asutamislepingu lahutamatu osa.

Energiaharta konverentsil vastu võetav otsus kiita heaks energiaharta lepingu teksti muudatuste jõustumist ja ajutist kohaldamist ning selle lisade muudatusi käsitlev otsus (CC 763) on akt, millel on rahvusvahelise õiguse kohaselt siduv õiguslik toime, sest see kohustab lepinguosalisi ajutiselt kohaldama energiaharta lepingu muudetud teksti ja selle lisade teatavate osade muudatusi alates 15. augustist 2023, kui enne 23. veebruari 2023 ei esitata deklaratsiooni vastupidise kohta.

Energiaharta konverentsil vastu võetav otsus võtta vastu energiaharta lepingu teksti kavandatud muudatused (CC 760) on konkreetseid asjaolusid silmas pidades akt, millel on rahvusvahelise õiguse kohaselt siduv õiguslik toime, sest see tuleb vastu võtta samal ajal otsusega energiaharta lepingu teksti muudatuste jõustumise ja ajutise kohaldamise kohta (CC 763 – vt eespool), mis kohustab lepinguosalisi kohaldama neid muudatusi ajutiselt alates 15. augustist 2023, kui enne 23. veebruari 2023 ei esitata deklaratsiooni vastupidise kohta.

Seetõttu on kavandatud otsuse menetlusõiguslik alus Euratomi asutamislepingu artikli 101 lõike 2, kuna Euratomi asutamisleping ei sisalda ühtegi sätet, mis oleks samaväärne ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 selliste nõukogu otsuste kohta, millega kehtestatakse lepinguga loodud organis liidu nimel võetavad seisukohad.

Kavandatud õigusaktide avaldamine

Kuna energiaharta konverentsi otsustega muudetakse energiaharta lepingu lisasid, on asjakohane avaldada need pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euratomi nimel energiaharta konverentsi 33. istungil

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 101 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Aatomienergiaühendus (edaspidi „Euratom“) sõlmis energiaharta lepingu (edaspidi „leping“) nõukogu ja komisjoni 23. septembri 1997. aasta otsusega 98/181/EÜ, ESTÜ, Euratom, mis käsitleb energiaharta lepingu ning energiakasutuse tõhustamist ja sellega seotud keskkonnaküsimusi käsitleva energiaharta protokollide sõlmimist Euroopa ühenduste poolt (EÜT L 69, 9.3.1998, lk 1–116); leping jõustus 16. aprillil 1998.
- (2) Lepingu artikli 34 kohaselt võtab energiaharta konverents vastu lepingu muudatuste tekstid ning kiidab heaks lepingu lisade muudatused ja tehnilised muudatused.
- (3) Energiaharta konverents võtab 22. novembril 2022 toimuval 33. istungil vastu energiaharta lepingu kavandatud muudatused (CC 760) ning kiidab heaks i) energiaharta lepingu lisade kavandatud muudatused (CC 761), ii) kokkulepete, deklaratsioonide ja otsuste kavandatud muudatused (CC 762) ning iii) otsuse energiaharta lepingu muudatuste jõustumise ja ajutise kohaldamise ning selle lisade muudatuste kohta (CC 763).
- (4) On asjakohane määrata kindlaks Euratomi nimel energiaharta konverentsil võetav seisukoht, kuna eespool nimetatud õigusaktid on Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes Euratomile siduvad.
- (5) Kuna lepingut ei ole alates 1990. aastatest oluliselt uuendatud, jäi see üha enam ajast maha. On asjakohane lepingut muuta, et viia see kooskõlla Pariisi kokkuleppe põhimõtetega, kestliku arengu nõuetega ja kliimamuutustevastase võitlusega, samuti investeringute kaitse tänapäevaste standarditega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seoses Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvate küsimustega võetakse energiaharta konverentsi 33. istungil Euratomi nimel järgmised seisukohad:

- (a) toetada energiaharta lepingu kavandatud muudatuste vastuvõtmist konverentsi poolt (CC 760);
- (b) kiita heaks energiaharta lepingu lisade kavandatud muudatused (CC 761);
- (c) kiita heaks kokkulepete, deklaratsioonide ja otsuste kavandatud muudatused (CC 762) ning
- (d) kiita heaks otsus energiaharta lepingu ja selle lisade muudatuste jõustumise ja ajutise kohaldamise kohta (CC 763).

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Euroopa Komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*